NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.410.010.03.2020

Jolanta Pietrusiak
Prezes Stowarzyszenia Patria et Lex w Kutnie
ul. Narutowicza 8
99-300 Kutno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/037 – Realizacja zadań Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 93-106 Łódź
T + 48 42 239 32 00, F + 48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie Patria et Lex w Kutnie, ul. Narutowicza 8, k. 99-300 Kutno (dalej zw. Stowarzyszeniem)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jolanta Pietrusiak, Prezes Stowarzyszenia, od 2 marca 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Leszek Olesiński, Prezes Stowarzyszenia, od 11 marca 2018 r. do 2 marca 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Uzyskiwanie dofinansowania ze środków Funduszu. 2. Wykonywanie umowy nr DFS-II.7211.112.2019 zawartej pomiędzy Stowarzyszeniem Patria et Lex w Kutnie a Skarbem Państwa.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2018 r. – 30 września 2020 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, o ile mają one związek z kontrolowaną działalnością.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[1]
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	1. Dominik Gołacki, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/94/2020 z 15 czerwca 2020 r. 2. Piotr Michalak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/93/2020 z 15 czerwca 2020 r. 3. Emilia Wyciszkiewicz, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/95/2020 z 23 czerwca 2020 r. (akta kontroli str. 1-3)

[1] Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna[2] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ustaliła, że Stowarzyszenie Patria et Lex w Kutnie w większości obszarów prawidłowo realizowało powierzone mu przez Ministra Sprawiedliwości zadania w zakresie udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, a także udzielania pomocy świadkom i osobom im najbliższym. Należy przy tym podkreślić, że w związku z brakiem uprawnień NIK do zastosowania wszystkich ustawowych kryteriów kontroli[3], nie dokonano oceny celowości oraz rzetelności realizacji tych zadań.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W badanym okresie, Stowarzyszenie wykorzystując środki uzyskanej dotacji, uruchomiło funkcjonowanie Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Łodzi oraz pięciu Lokalnych Punktów Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem zlokalizowanych w Kutnie, Łęczycy, Koluszkach, Pabianicach i Zgierzu. We wszystkich tych lokalizacjach zapewniono osobom pokrzywdzonym dostęp do wszystkich świadczeń, w tym pomocy osób I kontaktu oraz możliwość uzyskania porady prawnej i konsultacji psychologicznej. Zbadana próba wniosków u udzielenie pomocy wykazała, że we wszystkich przypadkach świadczenia były udzielane osobom uprawnionym.

Przeprowadzona kontrola wykazała jednak liczne nieprawidłowości, które zdaniem NIK, mogły m.in. wynikać z faktu, że Stowarzyszenie nie prowadziło wcześniej działalności w zakresie pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i nie posiadało doświadczenia w realizacji tego typu zadań. Dotyczyły one w szczególności braku poinformowania lokalnych jednostek organizacyjnych sądownictwa, Prokuratury i Policji o rozpoczęciu działalności na rzecz pomocy pokrzywdzonym przestępstwem oraz nieprawidłowego sporządzania i przechowywania wniosków o udzielenie pomocy. Wystąpiły również przypadki braku realizacji usług przewidzianych umową dotacji i niezapewnienia w dwóch Punktach Pomocy dyskrecji świadczeniobiorcom. Czynności kontrolne wykazały także nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego naliczania wynagrodzeń z tytułu zawartych umów zlecenie oraz sfinansowanie kosztów podróży służbowych Koordynatora projektu, wbrew postanowieniom umowy zawartej na pełnienie tej funkcji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Uzyskiwanie dofinansowania oraz wykonywanie umów/porozumień zawartych z beneficjentami na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości

Opis stanu faktycznego

1.

Uchwała o powołaniu stowarzyszenia została podjęta w dniu 11 marca 2018 r . Stowarzyszenie uzyskało osobowość prawną w dniu 19 kwietnia 2018 r. tj. z chwilą wpisu do KRS.

Cele statutowe Stowarzyszenia były zbieżne z przedmiotem ogłoszonego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości[4]

---

[2] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

[3] Kontrola w Stowarzyszeniu została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 3 w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1200).

[4] Dalej: Funduszu Sprawiedliwości.

w zakresie Udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i osobom im najbliższym, udzielanie pomocy świadkom i osobom im najbliższym. Obejmowały one w szczególności:

a) pokój na świecie oraz przyjaźń i współpraca między narodami,
b) organizowanie i finansowe różnych form kształcenia i dokształcania dzieci i młodzieży dla wyrównania ich szans w dalszym rozwoju,
c) organizowanie i finansowe różnych form wypoczynku dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i rodzin, których członkowie stali się ofiarami przestępstw,
d) promocję życia rodzinnego, przeciwdziałanie patologiom oraz ochrony zdrowia, życia i godności człowieka,
e) pomoc rzeczową, finansową, organizacyjną i prawną, w tym działalność charytatywną na rzecz osób, które z różnych powodów takiej pomocy potrzebują, a także (...) dla upowszechniania uniwersalnych wartości chrześcijańskich,
f) organizowanie różnych form samopomocy oraz podnoszenie świadomości prawnej społeczeństwa,
g) przeciwdziałanie przestępczości i organizowanie skutków przestępstw, w tym różnorodna pomoc ofiarom przestępstw,
h) pomoc osobom pokrzywdzonym przez władze wykonawcze, wymiar sprawiedliwości oraz organy lub przedstawicieli administracji państwowej.

(akta kontroli str. 5, 33-48, 402-420, 511-540, 3895-3901)

2.

Stowarzyszenie złożyło, w terminach określonych w ogłoszeniu, ofertę w ramach ogłoszonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości w dniu 30 października 2018 r. otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Sprawiedliwości. Oferta została złożona za pośrednictwem strony www.witkac.pl, w dniu 20 listopada 2018 r., zaś w wersji papierowej w dniu 26 listopada 2018 r. W złożonej ofercie Stowarzyszenie wykazało zasoby kadrowe przewidziane do realizacji zadania, w tym: prawników, psychologów, mediatora, pracowników pierwszego kontaktu, wolontariuszy, księgową i koordynatora projektu. Przy poszczególnych osobach, z wyłączeniem wolontariuszy, zamieszczono opis ich kwalifikacji i wykształcenia.

(akta kontroli str. 402-420, 511-540, 630-661, 686-717, 825-842, 887-905, 950-970, 1017-1037, 1596-1604, 1612-1662, 1867-1900, 1902-1904, 1912-1914, 1929-1931, 1939-1941, 1946-1948, 1952-1954, 1957-1959, 1970-1972, 1983-1985, 1988-1990, 2002-2004, 2017-2019, 2031-2033, 2061-2063, 2082-2084, 4021-4022)

Oferta została skorygowana w dniu 10 grudnia 2018 r. w zakresie rozłożenia kosztów administracyjnych na lata 2019-2021[5]. Oferta spełniała wymogi formalne zawarte w ogłoszeniu. Pismem z 2 stycznia 2019 r. Stowarzyszenie zostało poinformowane o wyborze jego oferty jako najkorzystniejszej, natomiast 8 stycznia 2019 r. otrzymało dodatkową informację o konieczności skorygowania opisu zaplanowanych do osiągnięcia rezultatów i produktów zadania.

Stowarzyszenie w dniu 8 lutego 2019 r. zawarło z Ministrem Sprawiedliwości umowę dotacji na realizację zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

(akta kontroli str. 402-431, 511-661, 686-717)

[5] Za pośrednictwem strony www.witkac.pl.

3.

Stowarzyszenie przed zawarciem ww. umowy nie prowadziło działalności w zakresie udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem. Nie wykonywało również zadań tożsamych lub o zbliżonym zakresie tematycznym do zadań określonych w ogłoszeniu w sprawie przeprowadzenia konkursu na powierzenie realizacji ww. zadań.

W złożonej przez Stowarzyszenie ofercie na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości stanowiącej załącznik do umowy z 8 lutego 2019 r. w punkcie „Doświadczenie Podmiotu" wskazane zostało cyt.: *„(...) Stowarzyszenie jest młodym podmiotem istniejącym od marca 2018 roku, które bezpośrednio nie brało udziału we wcześniejszych konkursach Ministerstwa Sprawiedliwości. Stowarzyszenie posiada solidny zespół ludzi, stale podnoszących swoje kompetencje osobiste oraz zawodowe, w tym bardzo doświadczonych i wysoko wykwalifikowanych specjalistów w zakresie pomocy pokrzywdzonym, szczególnie ofiar przestępstw, co sprawia, że organizacja posiada doświadczenie wniesione przez członków, wolontariuszy i sympatyków (...) Stowarzyszenie od 2018 roku prowadzi działalność na terenie Łodzi, powiatu Kutnowskiego, Łowickiego, Łęczyckiego, Pabianickiego i Zgierskiego (...)".* W dalszej części oferty wskazano, że cyt.: *„(...) W związku z realizacją tej oferty będziemy mogli realizować pomoc pokrzywdzonym na terenie wskazanych powiatów i miast w projekcie".*

(akta kontroli str. 511-611, 667-717, 4021-4022)

Zgodnie z zeznaniami byłego Prezesa Stowarzyszenia[6], Stowarzyszenie powstało ponieważ, osoby z kręgu jednego z posłów zauważyły, iż ludzie szukają pomocy. Postanowiono więc spróbować i szukać możliwości pozyskania środków na działalność.

(akta kontroli str. 3907)

Koordynator projektu wyjaśnił, że Stowarzyszenie uzyskało informację o możliwości ubiegania się o sfinansowanie zadania ze środków Funduszu Sprawiedliwości w momencie pojawienia się ogłoszenia o konkursie.

(akta kontroli str. 4021-4022)

Przed zawarciem ww. umowy Stowarzyszenie nie było właścicielem, jak również nie wynajmowało żadnych nieruchomości. Dopiero na potrzeby realizacji przedmiotowej umowy w lutym 2019 r. Stowarzyszenie zawarło umowy najmu lokali na potrzeby prowadzenia Okręgowego Ośrodka oraz Lokalnych Punktów Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem.

(akta kontroli str. 1867-1900, 4021-4022)

Personel wykazany w ofercie posiadał stosowne kwalifikacje do realizacji powierzonych mu zadań. Nie ze wszystkim wskazanymi osobami zostały zawarte umowy na realizacje zadań w ramach udzielonej dotacji. Z czterema, nie wykazanymi jako osoby I kontaktu, zawarto umowy zlecenie na świadczenie takich usług, co w ciągu miesiąca zostało uwzględnione w formularzu zmian.

(akta kontroli str. 402-420, 432-494, 511-540, 630-661, 667-1084, 1596-1610, 1612-2084, 4035-4042)

Koordynator projektu wyjaśnił, że nie zostały zawarte umowy zlecenie ze wszystkimi osobami wskazanymi w ofercie, ponieważ zawarte zostały z innymi wykazanymi, których usługi wystarczały na dany moment do realizacji projektu. W lipcu 2020 r.

[6] Pełniącego funkcję od 11 marca 2018 r. do 2 marca 2020 r.

część osób, z którymi nie zostały zawarte umowy zostało wykreślona z oferty, natomiast z jedną osobą zostanie zawarta umowa w sierpniu 2020 r.

(akta kontroli str. 4035-4050)

4.

Przedmiotem umowy dotacji była realizacja zadań w zakresie udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym oraz udzielania pomocy świadkom i osobom im najbliższym, o których mowa w § 36 oraz § 37 rozporządzenia z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości[7]. Pomoc ww. osobom miała być udzielana w Okręgowym Ośrodku Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Łodzi oraz w pięciu Lokalnych Punktach Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Kutnie, Łęczycy, Pabianicach, Zgierzu i Koluszkach, w okresie od 8 lutego 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. Świadczenia miały być wykonywane przez osoby I kontaktu, prawników oraz psychologów. Proces zawierania umów o świadczenie ww. usług rozpoczęto w miesiącu lutym 2019 r.

Umowy najmu lokali, w których miały być prowadzone Lokalne Punkty Pomocy zostały zawarte: 1 lutego 2019 r. dla Punktu w Zgierzu, Koluszkach i Pabianicach, 11 lutego 2019 r. dla Punktu w Łęczycy, 12 lutego dla Punktu w Kutnie, a na prowadzenie Ośrodka w Łodzi 25 lutego 2019 r.

Koordynator projektu wyjaśnił, że w Łodzi od 1 do 25 lutego 2019 r. udzielane były świadczenia w prywatnym lokalu osoby I kontaktu.

Świadczenie usług w Lokalnych Punktach w Kutnie, Łęczycy i Koluszkach, rozpoczęło się w dniu 11 lutego 2019 r., tj. trzy dni po zawarciu umowy dotacji.

(akta kontroli str.667-824, 1595-2856, 3021-3894, 3922-4016, 4035-4050, 4072-4076)

Pismem z dnia 28 marca 2019 r. Ministerstwo Sprawiedliwości zwróciło się do Stowarzyszenia o wyjaśnienie licznych informacji dotyczących braku funkcjonowania Ośrodka oraz wszystkich Lokalnych Punktów. W odpowiedzi z 2 kwietnia 2019 r., Koordynator projektu wyjaśni, że Ośrodek oraz Lokalne Punkty działają zgodnie z założeniami oferty oraz umową i są czynne w dniach i godzinach ustalonych z Ministerstwem. Wskazał również ilość zgłoszonych osób do poszczególnych Punktów i Ośrodka, wraz ze wskazaniem ilości udzielonych porad.

(akta kontroli str. 3902-3903)

Okręgowy Ośrodek oraz Lokalne Punkty pomocy były położone w centrum miast, w bliskiej odległości od parkingu i komunikacji publicznej. Punkty te zostały oznakowane tablicami informacyjnymi, natomiast żaden nie był przystosowany do osób niepełnosprawnych, poruszających się na wózkach. Zgodnie z ofertą znajdowały się w nich toalety, szafy metalowe zamykane na klucz, komputery, telefon, łącze internetowe, skanery, drukarki i kserokopiarki oraz kąciki dziecięce. Wszystkie składały się z co najmniej dwóch pomieszczeń, przy czym w dwóch przypadkach pomieszczenia oddzielone były jedynie zasłonami. W Ośrodku i Lokalnych Punktach Pomocy zapewniono dostęp wszystkich świadczeń, w tym możliwość uzyskania porady prawnej i świadczenia psychologa.

Występowały przypadki, że w pojedyncze dni nie były realizowane świadczenia przez osoby I kontaktu, bądź też świadczenia te realizowane były tylko telefonicznie[8], w sytuacji gdy zgodnie z warunkami świadczenia usług określonymi w ogłoszeniu o konkursie i stanowiącymi integralną część umowy dyżury miały być

[7] Dz. U. z 2019 r., poz. 683.

[8] Próbą objęto 2019 r.

realizowane przez te osoby osobiście (szczegółowo opisano w sekcji wystąpienia „Stwierdzone nieprawidłowości").

(akta kontroli str. 402-420, 667-824, 841-842, 905, 970, 1037, 1606-1610, 1613-1865, 3915-3920, 4035-4042)

Zgodnie ze sprawozdaniem za II półrocze 2019 r. w całym 2019 r. wydatkowano:

- 100 % środków zaplanowanych na finansowanie okresowych opłat do bieżących zobowiązań czynszowych i opłat za media, pokrywanie kosztów żywnościowych lub bonów żywnościowych i finansowanie kosztów zorganizowanego wyjazdu małoletniego[9];
- 98-99,99% środków przeznaczonych na: organizowanie i finansowanie pomocy prawnej, pokrywanie kosztów związanych z kształceniem w szkołach i przedszkolach, pokrywanie kosztów związanych z opieką nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych oraz pokrywane kosztów zakupu odzieży, środków czystości i higieny osobistej;
- 86,9% środków zaplanowanych na organizowanie i finansowanie pomocy udzielanej przez osoby I kontaktu, 66,6% na zakup urządzeń i wyposażenia; 48% na organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów, 38,4% na pokrywanie kosztów związanych z pomocą psychiatryczną, 28,4% na pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych i lekarstw, 17,5% na zakup wartości niematerialnych i prawnych oraz 14,8% na organizowanie i finansowanie pomocy tłumacza.

(akta kontroli str. 1401-1432)

W stosunku do planu na cały 2020 r., na koniec czerwca 2020 r. poniesiono wydatki:

- w 100% na: finansowanie okresowych opłat do bieżących zobowiązań czynszowych i opłat za media;
- w 99,9% na pokrycie kosztów żywności lub bonów żywnościowych oraz zakup odzieży, środków czystości i higieny osobistej;
- w 84,5% na pokrywanie kosztów związanych z kształceniem w szkołach i przedszkolach;
- w 82,3% na organizowanie i finansowanie pomocy prawnej;
- w 63,6% na pokrycie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia;
- w 53,5% na pokrywanie kosztów związanych z opieką nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych;
- w 48,9% na pokrywanie kosztów związanych z pomocą psychiatryczną;
- w 41,7% na organizowanie i finansowanie pomocy udzielanej przez osoby I kontaktu,
- w 28,1% na zakup urządzeń i wyposażenia;
- w 26,7% na pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych i lekarstw;
- w 2% na finansowanie przejazdów środkami komunikacji publicznej.

(akta kontroli str. 1433-1460)

Zgodnie ze sprawozdaniem z wykonania umowy za I półrocze 2020 r. postęp finansowy realizacji zadań od początku realizacji projektu do 30 czerwca 2020 r. w odniesieniu do harmonogramu wydatkowania środków wynosił[10]:

1. 120,6% na organizowanie i finansowanie pomocy prawnej.
2. 9,8% na organizowanie i finansowanie pomocy tłumacza.

[9] W tym zakresie wydatkowano 100,45% środków z zaplanowanych na 2019 r., tj. 27 zł więcej.

[10] W wyliczeniach uwzględniono połowę planowanych środków na 2020 r.

3. 58,2% na pokrywanie kosztów związanych z pomocą psychiatryczną.
4. 85,3% na organizowanie i finansowanie pomocy udzielanej przez osoby I kontaktu.
5. 36,7% na pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych i lekarstw.
6. 122,9% na pokrywanie kosztów związanych z kształceniem w szkołach i przedszkolach.
7. 101,3% na pokrywanie kosztów związanych z opieką nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych.
8. 32% na organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów.
9. 42,4% na pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia.
10. 133,3% na finansowanie okresowych opłat do bieżących zobowiązań czynszowych i opłat za media.
11. 1,3% na finansowanie przejazdów środkami komunikacji publicznej.
12. 133,3% na pokrywanie kosztów żywnościowych lub bonów żywnościowych.
13. 133,1% na pokrywane kosztów zakupu odzieży, środków czystości i higieny osobistej.
14. 67% na finansowanie kosztów zorganizowanego wyjazdu małoletniego.
15. 65,8% na finasowanie kosztów wyjazdu osoby uprawnionej wraz z małoletnim.
16. 63,1% na zakup urządzeń i wyposażenia.
17. 11,7% na zakup wartości niematerialnych i prawnych.

Do końca czerwca 2020 r. nie realizowano żadnych zadań na: organizowanie i finansowanie tłumacza języka migowego, finansowanie usługi dostosowania lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego do potrzeb osoby pokrzywdzonej przestępstwem oraz na finansowanie robót budowlanych.

(akta kontroli str. 1433-1460)

5.

Koordynator projektu[11] poinformował opiekuna projektu w Ministerstwie Sprawiedliwości, o wykonaniu, przewidzianego w § 8 ust. 5 umowy dotacji, obowiązku poinformowania o świadczonej pomocy przez Stowarzyszenie właściwych miejscowo prokuratur, sadów i policji.

Z informacji uzyskanych z 26 ww. organów wynika, że Stowarzyszenie nie przekazało informacji o rozpoczęciu swojej działalności do 20 z nich (szczegółowo opisano w sekcji wystąpienia „Stwierdzone nieprawidłowości").

(akta kontroli str.1467-1538)

6.

Zgodnie z założeniami projektu, zawartego w ofercie Stowarzyszenia, w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2021 r., planowano udzielenie, przez osoby I kontaktu, porad 7.000 osobom. Na dzień 30 czerwca 2020 r. osoby I kontaktu, w ramach realizowanego projektu, udzieliły porad 889 osobom, przy czym 78 osób, spośród tych którym udzielono porad było nieuprawnionych do otrzymania tej pomocy[12]. W połowie trwania okresu realizacji projektu w ww. zakresie zrealizowano 11,6% planu.

W lutym 2019 r. do Ośrodka w Łodzi i Punktu w Pabianicach zgłosiły się dwie osoby (po jednej osobie do każdego z punktów) z wnioskiem o udzielenie im pomocy.

[11] Za pośrednictwem poczty elektronicznej.

[12] Dla 78 osób nieuprawnionych do udzielenia pomocy zostały założone Wnioski o udzielenie pomocy, jednak nie udzielono im pomocy finansowanej z dotacji.

W pozostałych Punktach pierwsze osoby zgłosiły się w marcu, zaś w punkcie w Łęczycy, osoba I kontaktu udzieliła świadczeń dwukrotnie dopiero w kwietniu 2019 r.

W latach 2019 – I połowa 2020 r. najmniej świadczeń osób I kontaktu udzielono osobom pokrzywdzonym w Punktach w Łęczycy i Koluszkach od 0[13] do 13 osób miesięcznie (średnio 6,4 osoby w Łęczycy i 6,1 osoby w Koluszkach na miesiąc). W pozostałych Punktach w Zgierzu, Kutnie i Pabianicach osoby I kontaktu udzielały świadczeń średnio odpowiednio: 12, 19 i 19,8 osobom miesięcznie. W Ośrodku w Łodzi średnia miesięczna wyniosła natomiast 52,6 osoby na miesiąc.

Koszt udzielenia świadczenia jednej osobie pokrzywdzonej przez osobę I kontaktu w poszczególnych Punktach Pomocy, przy uwzględnieniu wysokość wydatków poniesionych na zatrudnienie osób I kontaktu w ww. okresie, wynosił: 816,06 zł w Koluszkach, 767,61 zł w Łęczycy, 404,12 zł w Zgierzu, 263,41 zł w Kutnie, 243,27 zł w Pabianicach i 97,71 zł w Łodzi.

(akta kontroli str. 686-824, 1085-1204, 1306-1332, 1401-1466, 4021-4034, 4063-4071, 4079-4081)

Koordynator projektu wyjaśnił, że osoby I kontaktu wykonywały swoje obowiązki przez 40 godzin w tygodniu, gdyż istniała taka konieczność wynikająca z przedstawionej i realizowanej oferty. Fakt oferowania szerokiej pomoc od poniedziałku do piątku oraz w części także w soboty, pomaga trafić do nas większej ilości osób zainteresowanych pomocą, w tym głównie osób pokrzywdzonych przestępstwem, co nie byłoby możliwe przy mniejszej ilości godzin. To Stowarzyszenie jest dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a nie one dla Stowarzyszenia, dlatego planując projekt skupialiśmy się na nich. Ponadto uważamy, że zainteresowanie osób potrzebujących pomocy nie było niskie.

Wskazał również, że dla wielu osób nieuprawnionych nie były prowadzona dokumentacja obejmująca Wnioski o udzielenie pomocy. Osobom tym została udzielona pomoc przez osoby I kontaktu w zakresie udzielenia informacji o innych instytucjach i możliwościach uzyskania pomocy np. w ramach nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnej mediacji czy też u Powiatowego Rzecznika Konsumentów. Dokumentacja obejmująca wnioski o udzielenie pomocy nie była również zakładana dla osób najbliższych dla osób pokrzywdzonych, które pośrednio także były beneficjentami pomocy (np. dla matki została udzielona porada prawna dotycząca możliwości odizolowania sprawcy przemocy, pośrednio beneficjentami takiej pomocy zostali pozostali członkowie rodziny).

Wg Koordynatora projektu, wartość 7.000 osób, wskazana w założeniach oferty, odnosiła się do wszystkich osób czujących się pokrzywdzonymi i zgłaszających się do Ośrodka. Osoba I kontaktu miała dokonywać weryfikacji osób czy osoby te kwalifikują się do projektu. Po rozwiązaniu konkursu i otrzymaniu umowy, przy pierwszym spotkaniu Ministerstwo Sprawiedliwości oczekiwało przekazania informacji tylko o osobach kwalifikujących się do projektu, co było sprzeczne z wymyślonymi przez Stowarzyszenie wskaźnikami. Dlatego w informacjach przekazywanych do Ministerstwa wykazywane były wyłącznie osoby pokrzywdzone przestępstwem, świadkowie oraz osoby im najbliższe mimo innych początkowych założeń zawartych w ofercie.

(akta kontroli str. 662-666, 4063-4071, 4079-4081)

[13] W punkcie w Łęczycy w lutym i marcu 2019 r., a w Koluszkach w lutym 2019 r.

W zakresie pozostałych produktów projektów na koniec czerwca 2020 r. (połowa czasu realizacji projektu), osiągnięto następujące stopnie realizacji poszczególnych produktów: 64,4% udzielonych porad prawnych, 37,5% udzielonych porad psychologa, 35% zakupu odzieży, środków czystości i higieny osobistej, 34,3% pokrycia kosztów żywności lub bonów żywnościowych, 33,3% zorganizowania wyjazdów małoletniego oraz zakupu wartości niematerialnych i prawnych, 20% zakupu urządzeń i wyposażenia, 13,3% organizowania i finansowania szkleń i kursów oraz okresowych dopłat do bieżących zobowiązań czynszowych i opłat za media, 11,1% wyjazdów osoby uprawnionej z małoletnim, 10% pomocy tłumacza, 9,3% zakupu świadczeń zdrowotnych i lekarstw, 5% kształcenie w szkołach i przedszkolach, 4% opieki nad dzieckiem w żłobkach i klubach dziecięcych, 2,5% przejazdów środkami komunikacji publicznej, 1,4% czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia. Nie zrealizowano żadnego zadania z zakresu: pomocy tłumacza języka migowego, usługi dostosowania lokalu lub domu jednorodzinnego do potrzeb osoby pokrzywdzonej oraz przygotowań do realizacji robót budowalnych.

W sprawozdaniu z wykonania umowy za I półrocze 2020 r. wskazano, że kilka zadań/form wsparcia, nie zostało wykorzystanych wcale, ponieważ nie zgłosiły się osoby wymagające takiej pomocy lub kwalifikujące się jako uprawnione do projektu, zaś inne wymagają podniesienia wysokości planowanych nakładów, aby sprostać zapotrzebowaniu, szczególnie w zakresie pomocy prawnej. 2020 r. rozpoczął się bardzo wysokimi wynikami wskaźników w styczniu i lutym, a od marca – w czasie trwania epidemii Covid – 19 nastąpiło załamanie, którego skutki widać do czerwca.

W dniu 15 czerwca i 24 lipca 2020 r. Stowarzyszenie zgłosiło propozycję zmiany w ofercie dotyczącą przeniesienia środków w 2020 r. w zakresie zwiększenia planowanych wydatków na usługi prawne o 66.100 zł. W konsekwencji zostały pomniejszone środki na pomoc psychologiczną osób pokrzywdzonych i świadków, organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów, dostosowanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego do potrzeb osoby pokrzywdzonej, finansowanie kosztów zorganizowanego wyjazdu małoletniego, wyjazdu osoby uprawnionej wraz z małoletnim, finansowanie robót budowlanych oraz zakupu urządzeń i wyposażenia.

Na koniec czerwca 2020 r. Stowarzyszenie większość środków przewidzianych w planie wydatków na 2020 r. przeznaczało na: pokrycie kosztów żywnościowych (99,9% planu na cały 2020 r.), pokrycie kosztów zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej (88,9% planu na 2020 r.) oraz na pokrycie kosztów związanych z kształceniem (84,5% planu na 2020 r.), natomiast zwiększenia planu dokonano w zakresie usług prawniczych, których na koniec czerwca wydatkowano 82,3% planu na 2020 r.

Koordynator projektu wyjaśnił, że w 2020 r. zakupione bony na żywność oraz zakup odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej, są sukcesywnie przekazywane osobom uprawnionym. Prowadzony jest monitoring tych bonów i w przypadku gdy byłaby potrzeba ich dokupienia, wtedy zwrócilibyśmy się o możliwość dokonania przesunięć środków na konkretne zadania.

(akta kontroli str. 686-824, 1085-1204, 1306-1332, 1401-1466,4063-4071, 4079-4081)

Wnioski pokrzywdzonych, świadków lub osób im najbliższych o udzielenie pomocy oraz Formularze danych osobowych były przechowywane w Okręgowym Ośrodku i Lokalnych Punktach.

(akta kontroli str. 3915-3920, 4035-4050)

W wyniku szczegółowego badania 60 wniosków osób, którym udzielono pomocy (z 811 wniosków osób, którym udzielono pomocy w latach 2019 – I połowa 2020)

stwierdzono, iż pomoc udzielana była, wyłącznie osobom uprawnionym. 37% wniosków dotyczyło przemocy domowej, 28% oszustw finansowych, a pozostałe przypadki m.in.: nękania, brak płacenia alimentów, gróźb karalnych, rozbojów i innych. Nie wszystkie wnioski o udzielenie pomocy były wypełniane zgodnie ze wzorami stanowiącymi załączniki do umowy dotacji (szczegółowo opisano w sekcji wystąpienia „Stwierdzone nieprawidłowości").

(akta kontroli str. 667-824, 1611, 2085-2856)

7.

Stowarzyszenie zapewniło środki przeznaczone na współfinansowanie przedmiotu umowy w wysokości i w terminie określonym w § 2 ust. 4 i ust. 5 umowy. Środki te przekazano z rachunku bieżącego Stowarzyszenia na wyodrębniony dla dotacji rachunek pomocniczy w dniu 16 stycznia 2019 r. (tj. przed określonym w umowie terminem przekazania pierwszej transzy dotacji), w kwocie 36,4 tys. zł, umożliwiającej uruchomienie dotacji na rok 2019, 2020 i 2021.

Według umowy zawartej w dniu 19 listopada 2018 r. pomiędzy Stowarzyszeniem a bankiem, środki pieniężne zgromadzone na rachunku wyodrębnionym dla dotacji, nie podlegały oprocentowaniu.

(akta kontroli str. 49-55, 668-669)

8.

Stowarzyszenie otrzymało środki dotacji w kwotach i w termiach określonych w § 2 ust. 7 i ust. 8 umowy, tj. w czterech transzach w 2019 r. (łącznie 1.201,4 tys. zł) i w trzech transzach w I półroczu 2020 r. (łącznie 901.061 tys. zł).

(akta kontroli str. 344-376, 384-400, 670)

W ramach realizacji umowy Stowarzyszenie wydatkowało w latach 2019-2020 (I półrocze) 1.535,8 tys. zł, w tym 1.517,60 tys. zł ze środków dotacji i 18,2 tys. zł ze środków na współfinansowanie przedmiotu umowy.

Na podstawie skontrolowanej próby wydatków zrealizowanych w I półroczu 2019 r. w kwocie 264,8 tys. zł[14] (17,2 % wydatków poniesionych w badanym okresie) i dokumentujących je 75 dowodów księgowych stwierdzono, że wszystkie wydatki:

- były przewidziane w kosztorysie,
- zostały poniesione w okresie realizacji zadania przewidzianym w umowie, wyłącznie na realizację przedmiotu umowy, tj. na pokrycie ryczałtowo ustalonej kwoty kosztów administracyjnych (125 tys. zł), udzielenie pomocy przez osoby pierwszego kontaktu 107,2 tys. zł, pomocy prawnej (26,3 tys. zł) i pomocy psychologów (4,6 tys. zł), opłatę za kurs i egzamin za poszkodowaną (1,1 tys. zł), pokrycie kosztów opieki nad dzieckiem poszkodowanej (0,6 tys. zł),
- były niezbędne do realizacji zadania,
- zostały należycie udokumentowane.

(akta kontroli str. 56-311, 344-365, 667-824, 1306-1332, 1401-1466)

Na podstawie powyższej próby wydatków w kwocie 264,8 tys. zł stwierdzono, że wszystkie zostały poniesione wyłącznie za pośrednictwem rachunku bankowego wyodrębnionego dla dotacji.

(akta kontroli str. 57-78, 344-365)

9.

Zgodnie z § 8 ust. 9 umowy w Stowarzyszeniu prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową otrzymanych środków dotacji oraz dokonywanych z tych środków wydatków związanych z realizacją umowy. Wszelkie rozliczenia związane

[14] W tym 262,1 tys. zł ze środków dotacji i 2,7 tys. zł ze środków na współfinansowanie przedmiotu umowy.

z dotacją ujmowano w księgach rachunkowych Stowarzyszenia w wydzielonych dziennikach częściowych - rejestrze dotacji (RD), rejestrze kosztów dotacji (RKD), rejestrze wyciągów bankowych dotacji (WBD), a także na wydzielonych analitycznie kontach księgowych – np. 130-2 rachunek dotacji, 248 – rozrachunki dotyczące dotacji, 700-2 przychody z dotacji.

(akta kontroli str. 71-78, 316-324, 344-351, 366-373)

Obowiązująca od dnia 19 listopada 2018 r. Polityka rachunkowości Stowarzyszenia zawierała wykaz wyłącznie kont księgi głównej, który nie odpowiadał kontom faktycznie funkcjonującym. Opisane zasady rachunkowości nie uwzględniały prowadzenia dzienników częściowych, a także przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń, opisu systemu przetwarzania danych, w tym systemu informatycznego służącego do prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów (szerzej opisano w części poświęconej stwierdzonym nieprawidłowościom). W polityce nie wskazano techniki dokumentowania zapisów księgowych.

Poza ww. polityką, Stowarzyszenie nie posiadało innej dokumentacji, regulującej zasady rachunkowości.

(akta kontroli str. 71-78, 312-324, 344-351, 366-371)

Badanie powyższej próby 75 dowodów księgowych, stanowiących podstawę realizacji wydatków w kwocie 264,8 tys. zł, wykazało, że:

- każdorazowo wskazane w dowodach źródłowych jednostkowe koszty udzielonej pomocy prawnej, psychologicznej i pomocy osób pierwszego kontaktu, odpowiadały stawkom określonym w kosztorysie,
- do skontrolowanych wydatków nie miały zastosowania przepisy ustawy z dnia 19 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych[15],
- wszystkie dowody źródłowe odpowiadały zapisom księgowym dziennika częściowego - rejestru RKD,
- żaden z dowodów źródłowych nie został opisany trwale na odwrocie, tj. w sposób określony w § 8 ust. 11 umowy, lecz na odrębnym dokumencie,
- opis na odrębnym dokumencie każdorazowo zawierał indywidualny numer dziennika częściowego (rejestru RKD) i sporządzany był na podstawie wzoru określonego w załączniku nr 6 do umowy,
- 62 dowody źródłowe na kwotę 116,5 tys. zł oznaczono trwale w prawym górnym rogu indywidualnym numerem RKD, zgodnym z numerem wskazanym w odrębnym opisie. Pozostałe 13 dowodów źródłowych nie zostało oznaczonych numerem RKD,
- w opisie każdorazowo wskazywano dane określone w § 8 ust. 12 umowy, tj. numer umowy, pozycję kosztów, kwotę dofinansowania, proporcję współfinansowania, źródło finansowania oraz przeznaczenie zakupu,
- opis zawierał także wskazanie daty płatności i dokumentu potwierdzającego dokonanie płatności oraz potwierdzenie przeprowadzenia kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej przez osoby upoważnione, przy czym w żadnym przypadku w opisie nie wskazano miesiąca księgowania oraz podpisu osoby dokonującej dekretacji, 24 dowody zawierały poprawki m.in. poprzez przerobienie pojedynczych cyfr bez parafki czy daty naniesienia poprawki, w 11 przypadkach nie wskazano okresu, za jaki dokonywana jest płatność, a w 10 - czy do danego wydatku stosowane były przepisy upzp,

[15] Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm., dalej: upzp.

– 38 dowodów źródłowych na kwotę 86,2 tys. zł nie zawierało, lub zawierało błędną datę operacji.

(akta kontroli str. 56-311)

10.

Na podstawie próby kosztów/wydatków administracyjnych poniesionych w I półroczu 2019 r. w kwocie 125 tys. zł stwierdzono, że Stowarzyszenie rozliczało koszty administracyjne na koniec każdego miesiąca, ryczałtowo, w wysokości 1/12 kosztów administracyjnych określonych w danym roku kalendarzowym, tj. w sposób i w wysokości odpowiadającej zapisom § 4 ust. 5 umowy. Rozliczenie to odbywało się poprzez przekazywanie kolejnych transz z rachunku pomocniczego, wydzielonego dla środków dotacji, na rachunek bieżący Stowarzyszenia.

Kontrola wydatkowania środków z rachunku bieżącego wykazała, że w I półroczu 2019 r. wydatki administracyjne zostały poniesione faktycznie w kwocie 72,1 tys. zł, z przeznaczeniem m.in. na koszty wynajmu i utrzymania siedziby ośrodka i punktów lokalnych, zakup programów informatycznych, materiały promocyjne, w tym wykonanie tablic informacyjnych, wynagrodzenie Koordynatora i Księgowej, wyposażenie, materiały biurowe i środki czystości. Ponadto, kwota 3,3 tys. zł została wydatkowana na pokrycie wydatków związanych z przejazdami Koordynatora.

(akta kontroli str. 325-371)

Zgodnie z umową koszty administracyjne rozliczane były ryczałtowo. Z tego tytułu w 2019 r. Stowarzyszenie uzyskało przychód w wysokości 272.250 zł (z uwagi na wydatkowanie jedynie części środków uzyskanych z dotacji, do Ministerstwa zwrócono kwotę 58.259,79 zł). Faktyczne wydatki administracyjne Stowarzyszenia wynosiły 153.086,13 zł. Stowarzyszenie, zgodnie z umową, nie miało obowiązku zwracać pozostałej części środków w kwocie 60.904,08 zł do Ministerstwa Sprawiedliwości, jak również nie musiało wydatkować ich na realizację projektu.

(akta kontroli str. 667-824, 1306-1332, 1401-1466, 4034)

11.

W latach 2019-2020 (I połowa) Stowarzyszenie przekazywało drogą elektroniczną co miesiąc wyciągi bankowe opiekunowi projektu w Ministerstwie Sprawiedliwości. W trzech wypadkach wyciągi zostały przekazane po terminie określonym w § 10 ust. 1 lit. a umowy. Stowarzyszenie posiadało potwierdzenia nadania informacji kwartalnych o wykorzystaniu środków jedynie za I kwartały 2019 i 2020 r. oraz sprawozdania za I półrocze 2020 r. W tych przypadkach informacje i sprawozdania zostały wysłane w terminach wskazanych w § 10 ust. 2 i 3 umowy. Sprawozdania za I i II półrocze 2019 r. nie zostało przyjęte przez Dysponenta Funduszu, o czym Stowarzyszenie zostało poinformowane pismami z 4 września, 31 października 2019 r. i 2 czerwca 2020 r. W tych przypadkach Dysponent wskazał stwierdzone błędy i nieścisłości, które zostały uwzględnione przez Stowarzyszenie w złożonych korektach. Na dzień przeprowadzania kontroli, tylko sprawozdanie za I półrocze 2019 r. zostało zaakceptowane przez Dysponenta.

Koordynator projektu oświadczył, że Stowarzyszenie nie posiada wszystkich potwierdzeń nadania sprawozdań półrocznych i kwartalnych oraz odpowiedzi udzielonej Ministerstwu Sprawiedliwości do pierwszego sprawozdania.

W lutym 2020 r. Ministerstwo Sprawiedliwości wszczęło z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji otrzymanej na 2019 r. z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej na realizację projektu o tytule zadania „Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem", w celu określenia kwoty przypadającej do zwrotu i terminu, od którego nalicza się odsetki w sytuacji braku dokonania zwrotu dotacji w terminie. W trakcie trwania postępowania Ministerstwo przysłało uwagi do sprawozdania za II

półrocze 2019 r., które stowarzyszenie wyjaśniło i poprawiło. Na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych ww. postępowanie nie zostało zakończone.

(akta kontroli str. 1205-1466, 4075-4076)

Z przekazanych w 2019 r. środków z Ministerstwa Sprawiedliwości na realizację projektu w wysokości 1.201.414,50 zł, z tytułu kosztów merytorycznych Stowarzyszenie poniosło wydatki w wysokości 650.220,62 zł, w tym wkład własny w wysokości 6.502,21 zł (z samej dotacji 643.718,41 zł). 25% kosztów administracyjnych wyniosło 216.740,21 zł, w tym wkład własny 2.167,40 zł (z samej dotacji 214.572,80 zł). Łącznie na realizację przedmiotu umowy Stowarzyszenie w 2019 r. rozliczyło z dotacji 858.291,22 zł. Zwrotu niewykorzystanej części dotacji w wysokości 343.123,28 zł dokonano 15 stycznia 2020 r.

(akta kontroli str. 381-385, 1306-1332, 1401-1466)

W trzech sprawozdaniach kwartalnych za I i II półrocze 2019 r. oraz za I półrocze 2020 r. sposób wykazywania danych w zakresie „Liczby osób pokrzywdzonych i ich rodzin korzystających ze wsparcia" (dalej zw. pozycja nr 1), „Pomoc osoby I kontaktu: zdobycie wiedzy na temat tego, jak radzić sobie w aktualnej sytuacji związanej z pokrzywdzeniem, gdzie szukać pomocy" (dalej zw. pozycja nr 2) oraz „Pomoc osoby I kontaktu – bezpośrednie przyjmowanie pokrzywdzonych i ich najbliższych, przyjmowanie zgłoszeń. Udzielanie telefonicznych i mailowych informacji mieszkańcom województwa łódzkiego i całej Polski. Kierowanie do specjalistów" (dalej zw. pozycja nr 3) sprawozdawane było w odmienny sposób. Suma danych z poszczególnych półroczy nie daje możliwości stwierdzić ilu osobom faktycznie została udzielona pomoc z Funduszu Sprawiedliwości.

(akta kontroli str. 1306-1332, 1401-1466)

Koordynator projektu wyjaśnił, że w sprawozdaniu za I półrocze 2019 r., w pozycji nr 1 została wskazana łączna liczba osób, która złożyła wnioski wraz z osobami najbliższymi (w tym np. dzieci), dla których jednak nie były one złożone, zaś w pozycji 2 została wskazana ilość osób, jak wyżej powiększona o osoby, które zarejestrowaliśmy w notatkach wewnętrznych i otrzymały od nas informacje np. gdzie szukać pomocy, gdyż nie kwalifikowały się do naszego projektu. W pozycji nr 3 tego sprawozdania nie została wykazana żadna wartość. Po uwagach Ministerstwa Sprawiedliwości w kolejnym sprawozdaniu wykazaliśmy już we wszystkich trzech kategoriach ilość osób, która pojawiła się w II półroczu 2019 r., a wykaz osób został przesłany wraz ze sprawozdaniem do Departamentu Funduszu Sprawiedliwości. Po kolejnych sugestiach, o jeszcze bardziej czytelne sporządzenie sprawozdania, w sprawozdaniu za I półrocze 2020 r. w pozycji nr 1 wskazaliśmy liczbę osób, które złożyły wnioski od początku projektu, a otrzymały jakąkolwiek pomoc w okresie od stycznia do czerwca 2020 r. W pozycji nr 2 i 3 wskazaliśmy tylko nowe osoby, tzn. takie, które złożyły wniosek w danym okresie sprawozdawczym. Sposób metody sporządzania danych częściowo był ustalany telefonicznie w rozmowach z opiekunem z Ministerstwa.

(akta kontroli str. 4063-4071)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Stowarzyszenie, wbrew wymogowi określonemu w § 8 ust. 5 umowy o dotację, nie poinformowało o świadczonej pomocy właściwych miejscowo sądów apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, wydziałów zamiejscowych prokuratury krajowej, prokuratury regionalnej, okręgowej i rejonowej oraz komend policji z terenu, na którym jest realizowane zadanie. W odpowiedzi na pytanie NIK, skierowane w dniu 25 czerwca 2020, 20 podmiotów w tym: sądy rejonowe,

prokuratury rejonowe oraz komendy policji wskazywały, iż przedmiotowa informacja nie wpłynęła zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej. Ponadto, Stowarzyszenie nie udokumentowało przekazania ww. informacji.

(akta kontroli str. 667-685, 1495-1538)

Koordynator projektu wyjaśnił, że wymienione instytucje zostały powiadomione zgodnie z umową, przy czym część z nich została powiadomiona listownie, część pocztę elektroniczną, część telefonicznie oraz również osobiście. Informacja zwrotna, którą Państwo otrzymali jest dla nas sygnałem, że powinniśmy ponownie powiadomić wymienione instytucje oraz przesłać im nasze materiały promocyjne. Należy zauważyć, że część instytucji szczególnie sądy nie chciały z nami współpracować np. poprzez możliwość wywieszenia plakatu lub pozostawienia ulotek informacyjnych w ich budynkach, o czym powiadomiłem w ubiegłym roku Departament Funduszu Sprawiedliwości.

(akta kontroli str. 4063-4071)

W ocenie NIK, brak prawidłowej realizacji obowiązków informacyjnych mógł negatywnie wpłynąć na liczbę świadczeń udzielonych osobom pokrzywdzonym przestępstwem, która jak wskazano wcześniej, znacząco odbiegała od wartości założonej w ofercie Stowarzyszenia.

2. Wbrew obowiązkom określonym w § 1 pkt 11 umowy o dotację, harmonogramie wskazanym w ofercie oraz w § 6 pkt 14 ppkt 4 ogłoszenia o konkursie, Stowarzyszenie nie zapewniło pokrzywdzonym przestępstwem, świadkom oraz osobom im najbliższym należytego dostępu do usług osób I kontaktu, na skutek tego że: usługi świadczono w mniejszej ilości godzin, wystąpiły przypadki braku świadczenia tych usług lub świadczono usługi w innych godzinach niż określała to umowa zawarta z Ministrem Sprawiedliwości, tj.
   a) w lokalnym punkcie w Kutnie w dniach 2, 4, 25 maja 2019 r. (w czwartek i dwie soboty) nie były świadczone usługi, pomimo że zgodnie z wskazanym w ofercie harmonogramem ww. osoby miały mieć zapewniony dostęp do osób I kontaktu w ww. dni w wymiarze odpowiednio 7, 4 godziny dziennie,
   b) w lokalnym punkcie w Łęczycy w lipcu i sierpniu 2019 r. usługi były świadczone w mniejszej ilości godzin niż wymagane harmonogramem – wymiar świadczonych usług był niższy o odpowiednio o 23 i 22 godziny. Usługi te świadczono również w innych godzinach niż określał to wskaz any w ofercie harmonogram,
   c) w lokalnym punkcie w Pabianicach 2 maja, 21 czerwca oraz 11 i 18 października 2019 r. (odpowiednio w czwartek oraz trzy piątki) usługi nie były świadczone, pomimo że zgodnie z wskazanym w ofercie harmonogramem ww. osoby miały mieć zapewniony dostęp do osób I kontaktu w ww. dni, w wymiarze 8 godzin dziennie.
   d) w ośrodku w Łodzi 16 kwietnia, 2 i 16 maja 2019 r. usługi były świadczone w wymiarze 14 godzin, tj. w wymiarze niższym o 8 godzin, w stosunku do przewidzianego w harmonogramie, zaś 4 maja usługi nie były świadczone w ogóle, w sytuacji gdy, zgodnie z zgodnie z § 1 pkt 11 umowy pokrzywdzeni mieli mieć zapewniony osobisty dostęp do osoby pierwszego kontaktu w dniach od poniedziałku do piątku przez co najmniej 7 godzin dziennie, a w soboty 4 godziny.

      Ponadto, zgodnie z treścią § 6 pkt 14 ppkt 4 ogłoszenia o konkursie, szczegółowe godziny osobistych przyjęć osób I kontaktu w Ośrodkach i Lokalnych Punktach muszą być stałe, a informacja o nich musi być wykazana w ofercie. Zmiana godziny dyżurów wymaga wcześniejszego zgłoszenia do opiekuna projektu w Ministerstwie Sprawiedliwości.

(akta kontroli str. 402-420, 667-824, 841-842, 905, 970, 1037, 1606-1610, 1613-1865, 4035-4042)

Koordynator projektu wyjaśnił, że w Punkcie pomocy w Kutnie w dniach 2, 4, 25 maja 2019 r. świadczenia nie były realizowane osobiście, a jedynie telefonicznie. W Łęczycy w lipcu 2019 r. osoba I kontaktu pracowała wg niezatwierdzonego harmonogramu, a w sierpniu zaniżona ilość godzin wynikała z braku pełnienia dyżurów w soboty. W Łodzi 16 kwietnia, 2 i 16 maja 2019 r. osoba I kontaktu opuściła wcześniej Punkt Pomocy, a 4 maja świadczyła pomoc telefonicznie. W Pabianicach w ww. dniach nie był pełniony dyżur osobiście. Osoby I kontaktu zgodne z umową zlecenie w ramach swoich obowiązków pełnią dyżur telefoniczny całodobowo.

(akta kontroli str. 4035-4050)

Brak świadczenia usług, świadczenie ich w niższym wymiarze niż wskazany w umowie dotacji lub niezgodnie z przyjętym harmonogramem stanowił również naruszenie zapisów umów zlecenie zawartych z osobami I kontaktu. Pomimo powyższego, Stowarzyszenie nie podejmowało w stosunku do tych osób żadnych działań w celu zapewnienia przestrzegania postanowień umowy.

3. Stowarzyszenie, wbrew zapisom § 2 ust. 3 umów zlecenie, zawartych z osobami I kontaktu[16], koordynatorem projektu oraz prawnikami i psychologami[17], nie egzekwowało obowiązku przedłożenia przez Zleceniobiorców miesięcznego rozliczenia wykonywania zlecenia w ostatnim dniu roboczym każdego miesiąca i wystawiania w tym dniu rachunku. Ponadto, w wypadku jednego prawnika, dwóch psychologów oraz dwóch osób I kontaktu rachunki/faktury rozliczane były za więcej niż jeden miesiąc, co było niezgodne z ww. postanowieniem umowy.

(akta kontroli str. 1543-1545, 1570-1594, 1612-1865, 1901-1938, 1952-1956, 1957-1970, 2061-2081, 4035-4042)

Koordynator projektu wyjaśnił, że z osobami z którymi zawarte są umowy zlecenie, rachunki wystawiane są przez główną księgową, dopiero po dostarczeniu przez nie harmonogramu przepracowanych godzin. Niewystawianie rachunków w ostatnim dniu roboczym miesiąca wynikało najczęściej z powodu sprawdzania prawidłowości godzin świadczenia usług. Faktury wystawiane przez prawników i psychologów nie zawsze były dostarczane na czas określony w umowie, a w umowach brak było sankcji za nierealizowania tego obowiązku. Wydatki kwalifikowalne liczy się cały rok kalendarzowy i w tym czasie mogły być one zapłacone.

(akta kontroli str. 4035-4050)

4. W 2019 r Stowarzyszenie wbrew § 3 ust. 3 pkt c umowy dotacji oraz zapisom umów ze Zleceniobiorcami wydatkowało środki przeznaczone na zapłatę wynagrodzenia za świadczone usługi dla trzech osób I kontaktu w wysokości niższej niż należna, tj. w kwocie niższej o 660 zł niż wynikająca z faktycznie przepracowanej przez te osoby liczby godzin (wypłacono wynagrodzenia za przepracowanie 22 godzin)[18]. W dwóch przypadkach na 16 badanych (w tym jednym dwukrotnie) Stowarzyszenie wydatkowało na wynagrodzenie dla zleceniobiorców kwotę wyższą niż należna, tj. w kwocie wyższej o 630 zł niż wynikająca z faktycznie przepracowanej przez te osoby liczby godzin (wypłacono wynagrodzenie za dodatkowe 21 godzin)[19]. Powyższe było działaniem niegospodarnym.

---

[16] Dotyczy 14 osób I kontaktu z 16 poddanych szczegółowej analizie za 2019 r.

[17] Dotyczy 9 prawników i psychologów z 16 poddanych szczegółowej analizie za 2019 r.

[18] Rachunki: nr 1/04/2019 z 30.04.2019 r., 2019/07/43 z 2.07.2019 r., 2019/11/94 z 4.11.2019 r.

[19] Rachunki nr: 2019/08/59 z 4.08.2019 r., 2019/09/71 z 3.09.2019 r., 2019/12/126 z 31.12.2019 r.

W jednym przypadku prawnikowi dokonano wypłaty wynagrodzenia w kwocie 540 zł za świadczone usług w wymiarze 4,5 godziny, pomimo braku udokumentowania ich wykonania[20].

Kwoty wydatkowane przez Stowarzyszenie z tytułu nienależnych wynagrodzeń (1.170 zł) powinny zostać uznane jako koszty niekwalifikowalne i w konsekwencji nie powinny być finansowane ze środków Funduszu.

(akta kontroli str. 1605-1610, 1613-1615, 1619-1621, 1629-1631, 1651-1656, 1665-1666, 1697-1702, 1745-1746, 1754, 1782-1789, 1901, 1929-1938, 1988-2061, 2082-2084, 4035-4042)

Koordynator projektu wyjaśnił, że zaniżenie wynagrodzeń osób I kontaktu spowodowane były błędnym sumowaniem ilości przepracowanych godzin przez te osoby, natomiast zawyżenie błędnym wypełnieniem ilości godzin pracy na liście obecności. Powyższe błędy popełniły osoby na rzecz których wypłacono za mało lub nadmiernie wynagrodzenie. W zakresie dokonywania wypłaty wynagrodzenia prawnikowi w nieprawidłowej wysokościach Koordynator projektu wyjaśnił, że była ona dokonywana na podstawie przedkładanych faktur, które są podstawą dokonania płatności.

(akta kontroli str. 4035-4050)

NIK wskazuje, że powyższe świadczy o braku weryfikacji prawidłowej wysokości wypłaty wynagrodzeń osobom I kontaktu i prawnikom, co skutkuje nieprawidłowym wydatkowaniem środków z dotacji.

5. Trzem osobom I kontaktu dokonano wypłaty wynagrodzenia za pięć miesięcy 2019 r., w łącznej wysokości 17.140 zł, pomimo że do miesięcznych rachunków nie zostały dołączone miesięczne rozliczenia czasu pracy, co było wymagane § 2 ust. 4 umowami zlecenie. Analogicznie w I połowie 2019 r. siedmiu prawników i psychologów również nie dołączyło do faktur rozliczeń miesięcznych za 11 miesięcy, co nie pozwoliło zweryfikować prawidłowości wyliczenia wynagrodzenia w łącznej wysokości 7.139,99 zł. Dla prawników i psychologów nie był prowadzony rejestr godzin pracy.

(akta kontroli str. 1616-1621, 1635-1637, 1651-1653, 1663-1664, 1753, 1755-1756, 1805, 1929-1934, 1939-1945, 19870-1976, 1983-1992, 2002-2006, 2010-2013, 2017-2021, 4035-4042)

Koordynator projektu wyjaśnił, że wypłata wynagrodzenia dwóm osobom I kontaktu została wyliczona na podstawie ustnej informacji o ilości przepracowanych godzin, a ewidencja czasu pracy znajduje się w Punkcie Pomocy i nie została dołączona do rachunku. Wypłata wynagrodzenia trzeciej osobie nastąpiła na podstawie rachunku, w którym określona została ilość przepracowanych godzin. Większość prawników i psychologów za świadczone usługi do faktur i rachunków dołącza rozliczenia miesięczne, jednak nie wszyscy. Faktyczna liczba godzin prawników i psychologów, którzy nie przedłożyli rejestrów, była weryfikowana np. na podstawie wpisów o udzielenie pomocy we wnioskach pokrzywdzonych, na podstawie informacji od osób I kontaktu, a same faktury też były pewnym poświadczeniem ilości przepracowanych godzin. Za rejestr ilości świadczonych usług przez prawników i psychologów był uznawany wpis we wnioskach osób pokrzywdzonych, a także rozliczenie godzin pracy dołączonych do rachunków i faktur. Od sierpnia 2020 r. wprowadzony został jednolity rejestr godzin pracy dla wszystkich specjalistów.

(akta kontroli str. 4035-4050)

[20] Rachunki nr: 39/2019 z 4.06.2019 r. i 42/2019 z 1.07.2019 r.

W sierpniu 2020 r. Stowarzyszenie rozpoczęło aneksowanie umów zlecenie m.in. w zakresie wprowadzenia rejestru pracy godzin dla prawników i psychologów, wraz z obowiązkiem przedkładania go w ciągu 7 dni po zakończeniu każdego miesiąca.

(akta kontroli str. 2061-2069)

6. W okresie od 2019 r. do I połowa 2020 r., w ramach kosztów administracyjnych pochodzących z dotacji finansowane były koszty podróży służbowych Koordynatora projektu, w łącznej wysokości 10.629,70 zł w sytuacji gdy, zgodnie z § 2 ust. 7 umowy zlecenie zawartej na świadczenie usług Koordynatora projektu, wynagrodzenie przysługujące ww. jako zleceniobiorcy było ryczałtowe, tj. zawierało wszelkie koszty niezbędne do świadczenia usług zgodnie z umową, w tym również koszty ewentualnych podróży służbowych.

(akta kontroli str. 1543-1569)

Koordynator projektu wyjaśnił, że zwrot kosztów przejazdu nie był traktowany w kategorii kosztów świadczenia usług koordynatora, a jedynie jako pokrycie wydatków związanych z koniecznością przejazdów między Ośrodkiem i Lokalnymi Punktami Pomocy. Było to niedookreślone w umowie zlecenie, dlatego w sierpniu 2020 r. zostanie aneksowana i oprócz wynagrodzenia, zleceniodawca będzie pokrywał wszelkie dodatkowe koszty świadczenia w jego wykonaniu.

(akta kontroli str. 4035-4050)

W dniu 5 sierpnia 2020 r. ww. umowa została aneksowana. W aneksie do umowy przewidziano obowiązek pokrywania przez zleceniodawcę wszelkich dodatkowych kosztów świadczenia usług w jego imieniu, w szczególności kosztów podróży służbowych.

(akta kontroli str. 1592-1594)

7. Stowarzyszenie wbrew obowiązkowi określonemu § 1 ust. 10 umowy o dotację, w Punktach Pomocy w Kutnie i Łęczycy, nie zapewniło udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz osobom im najbliższym, przez prawników czy psychologów, w warunkach pozwalających na zapewnienie dyskrecji tym osobom. Pomieszczenia, w których udzielane były porady przez specjalistów oddzielone były od drugiego pomieszczenia jedynie zasłoną.

(akta kontroli str. 3915, 3920)

Koordynator projektu wyjaśnił, że w jego ocenie ww. pomieszczenia zapewniają dyskrecję, gdyż nie widać osób, którym udzielane są porady. Dodatkowo w Kutnie w oknie jest wklejona folia mleczna półprzezroczysta, dająca poczucie prywatności. Jest też możliwość włączenia muzyki, która wycisza wszelkie rozmowy. Oprócz tego część porad psychologicznych może odbywać się poza punktem w gabinetach psychologicznych.

(akta kontroli str. 4035-4050)

W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą zostać uwzględnione. Biorąc pod uwagę trudną sytuację osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz możliwość przetwarzania w toku udzielanych im porad danych sensytywnych, brak zapewnienia dyskrecji może być jednym z czynników zniechęcających do występowania o pomoc.

8. Dokumentacja rzeczowa dot. realizowanych zadań obejmująca m.in. Wnioski osób pokrzywdzonych, świadków lub osób im najbliższych o udzielnie pomocy (załącznik nr 3 do umowy zawartej z Ministrem Sprawiedliwości część A) oraz Formularze danych osobowych (załącznik nr 4 do ww. umowy), były

przechowywane w Okręgowym Ośrodku i Lokalnych Punktach Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem, w sytuacji gdy zgodnie z § 8 ust. 3 umowy zawartej z Ministrem Sprawiedliwości, winny być one niezwłocznie przekazywane i przechowywane w siedzibie Stowarzyszenia.

(akta kontroli str. 667-685, 3915-3920)

Koordynator projektu wyjaśnił, że ww. Wnioski i Formularze nie były przechowywane w siedzibie Stowarzyszenia ponieważ wymusiła to praktyka, która jest korzystniejsza ze względu na realizację zadania. § 1 ust. 2 umowy wskazuje, że wykonawca zobowiązuje się do wykonania przedmiotu z najwyższą starannością, przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności, zgodnie z obowiązującymi standardami i przepisami prawa. Pomoc w Ośrodku i Lokalnych Punktach świadczona jest cały czas, osoby składające wnioski nie dostają najczęściej jednorazowej pomocy, tylko jest ona kontynuowana przez dłuższy czas i osoby I kontaktu muszą mieć dostęp do wniosków. Rozdzielenie wniosków spowodowałoby chaos w dokumentacji i utrudniło pracę, zwiększyłoby koszty związane z kserowaniem i transportowaniem dokumentacji. Chcieliśmy podjąć rozmowy z Ministerstwem Sprawiedliwości o możliwości zmiany umowy w tym zakresie, aby jak najrzetelniej i najbardziej efektywnie ją realizować, niestety ze względu na epidemie do tych rozmów nie doszło.

(akta kontroli str. 4035-4050)

9. Dokumentacja księgowa Stowarzyszenia prowadzona była z naruszeniem przepisów ustawy o rachunkowości oraz niezgodnie z wymogami określonymi w umowie dotacji. Na podstawie badanej próby 75 dowodów księgowych za I półrocze 2019 r. na łączną kwotę 264,8 tys. zł (17,24 % łącznych wydatków poniesionych do końca czerwca 2020 r.) stwierdzono, że:
   a) żaden z 75 dowodów nie został opisany trwale na odwrocie dowodu księgowego, lecz na odrębnym dokumencie, co było niezgodne z wymogiem określonym w § 8 ust. 11 umowy, z tego 13 dowodów na 148,3 tys. zł nie zostało oznaczonych indywidualnym numerem dziennika częściowego (RKD),
   b) na żadnym dowodzie nie wskazano miesiąca księgowania oraz nie zamieszczono podpisu osoby dokonującej dekretacji, co stanowiło naruszenie art. 21 ust. 1 pkt 6 i art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz § 8 ust. 11 pkt 5 umowy,
   c) 38 dowodów na kwotę 86,2 tys. zł nie zawierało lub zawierało błędną datę dokonania operacji, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości,
   d) na 24 dowodach księgowych na kwotę 52,7 tys. zł naniesiono poprawki poprzez zamazanie lub skreślenie pojedynczych cyfr, bez podpisu osoby dokonującej poprawki czy daty poprawki, tj. niezgodnie z zasadami określonymi w art. 22 ust. 1 i 3 ustawy o rachunkowości,
   e) na 11 dowodach na 25 tys. zł nie wskazano okresu, za jaki dokonywana jest płatność, co stanowiło naruszenie § 8 ust. 11 pkt 1 umowy,
   f) na 10 dowodach na 18,1 tys. zł nie określono, czy w przypadku danego wydatku stosowane były zapisy upzp, co stanowiło naruszenie § 8 ust. 11 pkt 2 umowy.

   Zgodnie z § 8 ust. 14 umowy wydatki, do których odnoszą się dokumenty niespełniające kryteriów określonych w ust. 11, winny być uznane za niekwalifikowalne.

   (akta kontroli str. 56-311)

Koordynator projektu wyjaśnił, że wg uzgodnień przeprowadzonych w początkowej fazie projektu z opiekunem projektu z Ministerstwa Sprawiedliwości, ustalone zostało, że załącznik nr 6 do umowy[21] stanowić będzie integralną część dowodu księgowego i zawierać będzie wszystkie elementy wynikające z § 8 pkt 11 umowy. Brak oznaczenia 13 dokumentów nr RKD jest wynikiem przeoczenia i w przyszłości dołożymy starań, aby na wszystkie dowody źródłowe miały oznaczenia indywidualne nr dziennika częściowego. Podpis i miesiąc księgowania zawarty był w załącznikach do faktur i rachunków, gdzie wskazywany jest nr RKD, który nadawany jest w momencie księgowania wraz ze wskazaniem daty nadania tego numeru (czyli data – zwierająca miesiąc księgowania) i podpis osoby księgującej dokument. Nie wszystkie faktury i rachunki zawierały okres za jaki dokonywana jest płatność, ale najczęściej elementem tych dokumentów była ewidencja przepracowanych godzin (wskazująca okres, którego dotyczą płatności). Od miesiąca sierpnia 2020 r.:

a) każdy dowód księgowy będzie miał wskazany na pierwszej stronie miesiąc księgowania oraz podpis osoby, która sporządziła dany dokument,

b) dołożymy starań, aby dowody księgowe spełniały wymogi art. 21 ust. 1 pkt 4 oraz art. 22 ust. 1 i 3 ustawy o rachunkowości,

c) każdy wydatek będzie rozpatrywany oraz opisany – czy były stosowane zapisy ustawy o zamówieniach publicznych.

(akta kontroli str. 4051-4056)

NIK wskazuje, że zapisy umowy w sposób jednoznaczny określają obowiązek opisywania oryginałów faktur i rachunków na odwrocie tych dokumentów. Nadanie nr RKD ze wskazaniem daty i podpisu jego nadania, nie jest równoznaczne ze wskazaniem miesiąca księgowania, który może być inny niż dzień nadania tego numeru.

(akta kontroli str. 667--685)

10. Wbrew wymogom określonym w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości, Zarząd Stowarzyszenia nie ustalił obowiązujących zasad rachunkowości. Przedłożona do kontroli Polityka rachunkowości zawierała istotne braki. Stanowiący załącznik do Polityki rachunkowości wykaz kont księgi głównej był nieaktualny. Polityka nie określała przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń, zasad prowadzenia funkcjonujących kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej, aktualnego wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe oraz określenia ich struktury, wzajemnych powiązań i funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych, opisu systemu przetwarzania danych, w tym systemu informatycznego służącego do prowadzenia ksiąg oraz systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów.

(akta kontroli str. 71-78, 312-324, 344-351, 366-371)

Koordynator projektu wyjaśnił, że Polityka rachunkowości wraz z planem została opracowana przy rozpoczęciu działalności Stowarzyszenia, a w trakcie prowadzenia działalności stwierdzono, iż trzeba dostosować konta do realizowanych zadań. Do 15 sierpnia 2020 r. opracowana zostanie nowa Polityka rachunkowości uwzględniająca zapisy art. 21 i 22 ustawy rachunkowości i wykaz kont księgi głównej wraz z ww. brakami.

(akta kontroli str. 4051-4056)

Nowa polityka rachunkowości została opracowania 24 sierpnia 2020 r.

(akta kontroli str. 4057-4062)

[21] Wzór opisu dokumentu finansowo-księgowego.

11. W trzech na siedem analizowanych przypadków, w latach 2019-2020 (I połowa), wyciągi bankowe zostały przekazane opiekunowi projektu w Ministerstwie Sprawiedliwości z przekroczeniem terminu określonego w § 10 ust. 1 lit. a umowy o udzieleni dotacji – dwukrotnie o jeden dzień i raz o cztery dni).

(akta kontroli str. 1219-1236)

Koordynator kontroli wyjaśnił, że ww. opóźnienie spowodowane było czynnikiem ludzkim.

(akta kontroli str. 4072-4076)

12. Władze Stowarzyszenia nie sprawowały należytego nadzoru nad prawidłowością wypełniania wniosków przez osoby I kontaktu, w wyniku czego dokumentacja rzeczowa dotycząca realizowanych zadań była prowadzona w sposób niezgodny w wymogami określonymi w § 8 ust. 2 umowy o dotację, zgodnie z którym wykonawca zobowiązany był do bieżącego i kompletnego prowadzenia dokumentacji rzeczowej dotyczącej realizowanych zadań.

W wyniku szczegółowej analizy 60 wniosków[22] o udzielenie pomocy osobie pokrzywdzonej przestępstwem, świadkowi zdarzenia lub osobie najbliższej stwierdzono, że nie były one wypełniane zgodnie ze wzorami stanowiącymi załączniki do umów, tj.:

a) w załączniku nr 3 część A – wniosek o udzielenie pomocy:
   - w jednym przypadku nie podano źródeł utrzymania,
   - w 26 przypadkach nie wskazano wysokości dochodów na członka rodziny,
   - w dwóch przypadkach nie wskazano szczegółowego opisu czynu zabronionego,
   - w sześciu przypadkach nie wskazano dat popełnienia czynu zabronionego, a w dwóch miejsca jego popełnienia,
   - w trzech przypadkach nie wyszczególniono załączników do wniosków, pomimo że z dokumentacji wynika, iż były przedkładane,
b) w załączniku nr 3 część B – wniosek o udzielenie pomocy:
   - w 15 przypadkach w szczegółowym uzasadnieniu przyznania pomocy finansowej nie podano żadnych danych, które były wymagane, tj. danych dot.: podstawy uznania danej osoby za pokrzywdzoną, weryfikacji stanu majątkowego osoby pokrzywdzonej, sposobu ustalenia potrzeb wnioskodawcy (szczególności w sytuacji gdy wnioskodawca nie złożył żadnych dokumentów), czy udzielona pomoc ma bezpośrednio związek z wyrządzonym na szkodę danej osoby przestępstwem lub czy są to świadczenia, które mają na celu łagodzenie skutków ich popełnienia,
   - w 32 przypadkach[23] nie wskazano czy przydzielone świadczenia mają bezpośredni związek z wyrządzonym na szkodę danej osoby przestępstwem lub są to świadczenia, które mają na celu łagodzenie skutków ich popełnienia.

Dodatkowo, w 21 przypadkach, nie załączono do wniosków kopii opinii prawnych/analiz/pism procesowych sporządzonych przez prawników podczas udzielenia porady prawnej. W jednym przypadku osoba została zakwalifikowana jako pokrzywdzona, pomimo że była osobą najbliższą osoby pokrzywdzonej.

(akta kontroli str. 667-685, 1611, 2085-2856, 4063-4066)

[22] Losowo wybranych po 10 z każdego z Ośrodka i Lokalnych Punktów Pomocy.

[23] Odrębnych niż w ww. tirecie.

Koordynator projektu wyjaśnił, że niektóre dane były niemożliwe do ustalenia na etapie sporządzania wniosku, a dla dobra osoby pokrzywdzonej pomoc musiała być udzielona natychmiast, zgodnie z celami realizowanymi przez Fundusz Sprawiedliwości. W tych przypadkach zastosowanie odformalizowanej procedury w skuteczny sposób wpłynęło na dobro ofiar przestępstw, które otrzymały szybką i kompleksową pomoc. W większości wniosków o udzielenie pomocy nie wskazano wysokości dochodu na członka rodziny, ale wskazywano głównie źródła utrzymania osób pokrzywdzonych. Nie wszystkie osoby z różnych powodów podawały ile dokładnie zarabiają lub w jakiej wysokości pobierają należne im świadczenia. Ponadto zgodnie z pkt 5 „Kategorie danych. Wymóg podania danych. Konsekwencja braku podania danych" (informacje dot. przetwarzania danych) podanie wszelkich danych jest dobrowolne. Konsekwencją odmowy może być brak możliwości skorzystania z finansowania świadczenia z Funduszu Sprawiedliwości.

Nie wyszczególniono części załączników do wniosków, pomimo że z dokumentacji wynika, iż były przekładane, ponieważ np. osoba pokrzywdzona ze względu na ogromną liczbę dokumentów, pozostawiła je wyłącznie do wglądu dla mecenasa świadczącego pomoc w Punkcie Pomocy, celem ich dokładnego zweryfikowania, przejrzenia oraz ustosunkowania się do całej sprawy.

W zakresie niepodania dat popełnienia czynu zabronionego, w tych przypadkach osoby pokrzywdzone wskazywały w jaki sposób stały się ofiarami przestępstwa. Często ze względu na swój wiek, dużą ilość dokumentów, oraz tego że sprawy na policji, w sądach, czy innych instytucjach ciągnęły się latami, osoby te nie potrafiły podać początku tych zdarzeń, które miały miejsce.

Koordynator projektu wyjaśnił, że nie podano wprost wszystkich informacji wymaganych w załączniku nr 3 w części B, jednak Stowarzyszenie działa zgodnie z założeniami projektu i udziela pomocy wyłącznie osobom pokrzywdzonym przestępstwem. Podstawowym źródłem wiedzy o sytuacji beneficjenta jest złożony wniosek, zatem samo jego wypełnienie i opisanie przestępstwa oczywistą podstawą do udzielania pomocy.

Nie załączono kopii wytworzonych dokumentów, ponieważ ich nie drukujemy ze względu m.in. na dobro środowiska. Dokumenty są dostępne w wersji elektronicznej. Nie mamy obowiązku archiwizowania ich w formie papierowej.

Zakwalifikowanie jednej osoby jako pokrzywdzona (zamiast osoba najbliższa), było omyłką.

(akta kontroli str. 4063-4071)

Zdaniem NIK wskazany w wyjaśnieniach pkt 5 informacji dotyczącej przetwarzania danych osobowych, dotyczy tej właśnie informacji, a nie wniosku o udzielenie pomocy. Należy podkreślić, że podanie dat zajścia czynu zabronionego było istotnym elementem, ponieważ zgodnie z ogłoszeniem (§ 5 ust. 7) oraz wzorem wniosku o udzielenie pomocy, pomoc z Funduszu tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach mogła zostać udzielona, jeżeli od czasu popełnienia przestępstwa lub wystąpienia jego skutków upłynął okres dłuższy niż 5 lat. Brak informacji w tym zakresie, utrudniał ustalenie, czy pomoc była świadczona osobom uprawnionym.

W wyniku przeprowadzonych oględzin dotyczących ośmiu wniosków o udzielnie pomocy w Punkcie Pomocy w Kutnie, stwierdzono że w każdym przypadku co najmniej jeden dokument sporządzony przez prawników nie był przechowywany w wersji elektronicznej.

(akta kontroli str. 402-420, 667-685, 3921-4016)

13. Stowarzyszenie z tytułu czynszu najmu za miesiąc luty 2019 r. za najem dwóch lokali na prowadzenie Lokalnych Punktów Pomocy w Łęczycy i Kutnie, wydatkowało ze środków dotacji za każdy lokal kwotę 900 zł tj. kwotę odpowiadającą wartości czynszu najmu za cały miesiąc, w sytuacji gdy umowy te zostały zawarte w połowie miesiąca odpowiednio w dniu 11 i 12 lutego 2019 r. W obu umowach wysokość czynsz najmu określono na kwotę 900 zł miesięcznie, tak więc Stowarzyszenie powinno ponieść koszty proporcjonalnie do ilości dni najmu w lutym, tj. 546,43 zł za lokal w Łęczycy i 514,29 zł za lokal w Kutnie. Powyższe działanie było działaniem niegospodarnym.

(akta kontroli str. 1867-1877)

Koordynator projektu wyjaśnił, że za wynajęcie lokali na prowadzenie Lokalnych Punktów Pomocy w Łęczycy i Kutnie, na podstawie umowy najmu została zapłacona kwota określona w umowie tj. miesięczna, ponieważ nie było rozróżnienia kwoty odnośnie pierwszego miesiąca.

(akta kontroli str. 4072-4076)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Niezwłoczne wykonanie, przewidzianego w § 8 ust. 5 umowy dotacji obowiązku poinformowania wszystkich właściwych miejscowo sądów, jednostek prokuratury oraz komend policji o działalności Stowarzyszenia na ich terenie.
2. Zapewnienie realizacji przedmiotu umowy dotacji we wszystkie dni i godziny określone w harmonogramach sporządzonych w związku z realizacją umowy dotacji.
3. Uregulowanie na rzecz Zleceniobiorców zaległego wynagrodzenia z tytułu usług świadczonych przez osoby I kontaktu.
4. Powiadomienie Dysponenta Funduszu o wypłaceniu w 2019 r., na rzecz Zleceniobiorców wynagrodzenia w wysokości wyższej niż należna i dokonanie zwrotu na rzecz dysponenta części dotacji, w kwocie odpowiadającej wysokości wypłaconych wynagrodzeń, jako wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.
5. Zapewnienie we wszystkich Punktach Pomocy dyskrecji osobom zgłaszającym się po pomoc.
6. Wzmocnienie przez Władze Stowarzyszenia nadzoru nad realizacją zadań obejmujących:
   - rozliczanie godzin pracy Zleceniobiorców świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym;
   - prowadzenie i przechowywanie dokumentacji sporządzanej w trakcie realizacji projektu (w szczególności wniosków o udzielenie pomocy).
7. Przekazywanie do Ministerstwa Sprawiedliwości wyciągów bankowych w terminach określonych w umowie dotacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 10 listopada 2020 r.

Kontroler
Dominik Gołacki
gł. specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor
Przemysław Szewczyk

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi
z up.
Grażyna Tuzil[illegible]-Gnitecka
wicedyrektor

.....
podpis